

HS/XI/A. Sc. Com/N/20

2020

NEPALI

(Modern Indian Language)

Full Marks :100

Time : 3 hours

*The figures in the margin indicate full marks for the questions**General Instructions:*

- (i) Write all the answers in the Answer Script.
- (ii) Attempt Part-A Objective Questions serially.
- (iii) Attempt all parts of a question together at one place.

(PART : A-OBJECTIVE)

(Marks : 50)

SECTION-I

(Marks : 20)

1. तल दिइएका प्रश्नहरूका बहुविकल्पी उत्तरमध्ये सही उत्तर छानेर लेख : $1 \times 10 = 10$

(क) 'त्यो आभूषण ता वसन्त ऋतुले पैल्याइ झल्काउँछ' माथिको पङ्क्तिमा 'आभूषण' को अर्थ के हो ?

- (i) पानी
- (ii) गहना

(iii) पर्वत

(iv) खेत

(ख) मणिसिंह थापाको तलकामध्ये कुन कविता हो ?

- (i) हामी बहादुर
- (ii) शिलाङ
- (iii) विद्यार्थीसित
- (iv) नवयुवक

(ग) चढ् चढ् सेर्पा ! पर्वत बने चढ्का नै चुनौती !
माथिको पङ्क्तिमा 'सेर्पा' भेनर कसलाई भनिएको छ ?

- (i) तेन्जिङ सेर्पा
- (ii) पेम्पा सेर्पा
- (iii) आङ्मा सेर्पा
- (iv) डुकपा सेर्पा

(घ) “‘दर्शै-तिहारमा सेलरोटी खानु हाम्रो” — हो ।” तलका विकल्पबाट सही शब्द छानेर माथिको वाक्य पूरा गर ।

- (i) चाढपर्व
- (ii) परम्परा
- (iii) संस्कृति
- (iv) चालचलन

(3)

(ङ) काठमाडौँतिर मादललाई के भनिन्छ ?

- (i) मगखी
- (ii) मार्दलाह
- (iii) माद्ला
- (iv) मादला

(च) 'वीरहरू' निबन्धका निबन्धकार तलकामध्ये को हुन् ?

- (i) लीलबहादुर क्षेत्री
- (ii) लक्ष्मीप्रसाद देवकोटा
- (iii) कृष्णप्रसाद ज्ञवाली
- (iv) कृष्णप्रसाद पराजुली

(छ) धर्मानन्द पाध्ये कस्ता स्वभावका मान्छे थिए ?

- (i) रमाइला
- (ii) रिसाहा
- (iii) सुताहा
- (iv) ठटेउला

(ज) 'मधु' कसको के हो ?

- (i) गुरुप्रसाद मैनालीको कथा
- (ii) विक्रमवीर थापाको कथा
- (iii) लीलबहादुर क्षेत्रीको निबन्ध
- (iv) इन्द्र सुन्दासको कथा

(4)

(झ) क्यानभासले बनेको पानी राख्ने थैलोलाई पल्टेन भाषामा के भनिन्छ ?

- (i) टमलेट
- (ii) छागल
- (iii) ट्रेगर
- (iv) ढुङ्गो

(ञ) 'हुकी' भनेको के हो ?

- (i) शत्रु
- (ii) मित्र
- (iii) सिपाही
- (iv) चोर

2. तलका कथन सत्य भए 'हो' र सत्य नभए 'होइन' लेखः

1 x 5 = 5

(क) 'आमा' कथा सन् १९६५ को भारत बाङ्गलादेशको युद्धमा आधारित छ।

(ख) ताख्खे नागाको आर्थिक अवस्थानिकै राम्रो थियो।

(ग) 'मादल' नेपालीको मात्र छुट्टै शब्द हो।

(घ) 'वर्षाविचार' कवितामा कृष्णलाई कालोबादल र राधिकालाई बिजुली परी भनिएको छ।

(ङ) 'नवयुवक' कविताका कवि माधवप्रसाद घिमिरे हुन्।

(5)

3. कोष्ठभित्र दिइएका सही शब्द छानेर रित्तो ठाउँ भर: $1 \times 5 = 5$
- (क) डाँडाकाँडा वन चहुरमा _____ लागिरहेछ। (जून / घाम)
- (ख) बोल्छन् यो वनमा _____ भुलेर उल्लासमा। (बाख्रा / चिडिया)
- (ग) सबभन्दा पहिले हाम्रो भेष-भूषालाई लिएर _____। (बात / कुरा)
- (घ) यसै त _____ शब्द नेपालीको मात्र छुट्टै शब्द होइन। (खुकुरी / मादल)
- (ङ) बाहिर बिस्तार-बिस्तार _____ छाउँछ। (उज्यालो / अन्धकार)

SECTION – II

(Marks : 30)

- 4 तल दिइएका कुनै पाँचवटा प्रश्नहरूका पाँच / छ: वाक्यमा उत्तर लेख: $3 \times 5 = 15$
- (क) “कमला, हिँड नत्र केही बेरपछि यहाँ दुश्मन आइपुग्ने छन्।” यो कुन कथाबाट लिइएको हो? कसले किन कमलालाई हिँड भनेको छ?
- (ख) “हामी नागाहरूले जातले पाएको वृत्ति किन छाड्ने?” यस वाक्यमा किन वृत्ति (व्यवसाय) छाड्ने कुरा गरिएको छ?
- (ग) ‘मधु’ को हो? उसले कसरी कथाकारलाई सतायो?
- (घ) सभ्यता र संस्कृति के के हुन्?
- (ङ) नेपाली संस्कृति कुनकुन संस्कृतिबाट प्रभावित छ?
- (च) वर्षालाई कविले केकेसँग तुलना गरेका छन्?

(6)

- (छ) मान्छे कसरी प्रकृतिविजयी बन्नसक्छ?
5. (क) मात्राहरू भनेको के हो? नाम लेख। 3
- (ख) स्वरवर्णले के गर्छ? स्वरवर्ण केके हुन्। 3
- (ग) शब्द भनेको के हो? दुइवटा विशेषण शब्द लेख। 3
- (घ) वाक्य कसरी बन्दछ? कुनै दुइ वाक्य बनाऊ। 3
- (ङ) तलका टुक्का लगाएर वाक्य बनाऊ: $1 \times 3 = 3$
- (क) आँखा चिम्लनु
- (ख) धैटोमा घाम लाग्नु
- (ग) श्रीगणेश गर्नु

(PART : B – DESCRIPTIVE)

(Marks : 50)

6. सप्रसँग व्याख्या गर: $5 + 5 = 10$
- (क) पूरा मान्छे कसरि हुनु हो? टाकुरा यो नहाँके!
मानिसैमा प्रगति दिनको उच्चता बोलि डाके!
अथवा
हामी अझै यहाँ युद्धरत छौं
मौन युद्धहरू जीवनका
लड्दै बाँचेका छौं, बाँच्नलाई
मुटुमा युद्धकै हाहाकार छ।
- (ख) कुनै पनि जातिको स्वभाव, बानी-बेहोरा, मन आत्मा, विचार वैचित्र्यको परिचय दिने त्यसै जातिका सांस्कृतिक उपकरणहरू हुन्।

अथवा

यस्तै दैव लाग्छ र पो छरछिमेकी खोज्नुपरेको, नत्र ओढारमा गएर बसे पनि त भो नि; जहाँ पनि बस्नै त हो ।

7. 'शिलाङ' अथवा 'वर्षाविचार' कविताको सारांश लेख । 5

8. तारखे को हो ? उसले के गरेर आफ्नो जीविका चलाउँथ्यो ? 5

अथवा

'आमा' कथामा कथाकारले आमाको मायालाई कसरी देखाएका छन् ?

★ ★ ★

9. मादल के हो ? यसले कसरी नेपाली संस्कृतिलाई संसारभरि चिनाएको छ ? 5

अथवा

वीरहरू कसको के हो ? वीरहरू कस्ता हुन्छन् ?

10. मिजौरम बस्ने साथीलाई शिलाङ घुम्न आउने विषय जनाउँदै पत्र लेख । 5

11. तलको अनुच्छेदको शीर्षक दिँदै सारांश लेख : 10

मानिसमा जतिजति चेतना प्रखर हुँदै जान्छ, शिक्षाले उसको विचारधारा परिष्कृत र परिमार्जित हुन जान्छ । कारण, हेतु र त्यसका परिणामलाई तर्कको आधार दिइन्छ र सबै नियम आकस्मिकता र अपर्झट वा विडम्बना भन्ने कुरोलाई शङ्कालु विचार लिएर हेर्छ । यस समय उसका कल्पना र अतिशय भावुकताको लगाम खुकुलो बन्छ । यसैले यस्ता परिस्थितिका अभिव्यक्तिले अतिशय भावुकता र कल्पनाको रङ्ग नचढाएर गद्यात्मक शैलीमा विचारलाई अभिव्यक्ति गर्छ । काव्यको सौन्दर्य, मधुरता, वाक्यको रमणीय प्रयोग, लय, ताल र सुर र सङ्गीतले विचारका प्रवाह र अभिव्यञ्जनामा केही बाधा पर्नु याउन जान्छ । युक्ति सङ्गत, तर्कपूर्ण विचारहरू कारणसहितको प्रस्ट र चट्ट खुल्ने गरी भन्न र बुझाउनका निम्ति अभिध हुन्छन् । त्यस्ता अभिव्यक्तिलाई प्रबन्धको संज्ञा दिइन्छ ।

12. तल दिइएका मध्ये कुनै एउटा विषय छानेर निबन्ध लेखः

10

(क) मोबाइल फोन बरदान वा अभिशाप

(ख) स्वास्थ्य नै धन हो

(ग) पर्यावरण र यसको महत्व

(घ) जीवनमा खेलकूदको महत्व ।